

ENVIRONMENTÁLNY AKČNÝ PLÁN ŠKOLY (EAP)

Základná škola, Pribinova 1, 953 01 Zlaté Moravce

Prioritná téma: **VODA**

Certifikačné obdobie – školské roky:

2022/2023 - 2023/2024

Meno a priezvisko koordinátora programu na škole:

Mgr. Zuzana Šišovská

PaedDr. Lucia Hudecová

Kontaktné údaje (email, telefón):

zuzana.sisovska@pribinka.sk 0905386629

lucka.hudec@gmail.com 0907291601

EAP konzultovala a písomne schválila (meno regionálnej koordinátorky Zelenej školy, ktorá váš EAP schválila emailom): Lesanka Blažencová

Dátum schválenia EAP: 4.4.2023

ČO STE ZISTILI V AUDITE?

(vo vzťahu k téme certifikačného obdobia)

Silné stránky	Slabé stránky
Splachovače s dvojfázovým splachovaním	Kohútikové batérie bez perlátorov
Triedne EKO-hliadky	Nezachytávame a nevyužívame dažďovú vodu
Poruchy sú ihneď odstránené	Absencia tabuliek informujúcich o šetrení vody
	Nedostatočné šetrenie vody

VÝCHODISKOVÝ STAV

Číselný údaj podľa zvolenej témy. Určujeme k stanovenému cieľu, ktorý chceme za certifikačné obdobie dosiahnuť. Slúži ako pomôcka, aby sme na konci certifikačného obdobia vedeli vyhodnotiť ako sa nám podarilo naplniť

cieľ.

Napr.:

Akú máte spotrebu vody?

Napr. za mesiac v plnej prevádzke resp. prepočet na osobu, ak nebol plný počet osôb v škole.

Podľa čoho ju zisťujete? Ročné faktúry, mesačné sledovanie meračov ap.

Napriek tomu, že škola má vlastný vodomer, nie je ľahko prístupný na pravidelné kontrolovanie spotreby, preto sa spotreba zisťuje len pomocou mesačných faktúr.

Na škole máme momentálne 37 batérií s kohútikom a všetky sú bez perlátorov.

Spotreba za plnej prevádzky sa v rokoch 2020 – 2021 sa pohybovala medzi 90 - 120m³

Spotreba po mesiacoch:

01/ 2022 - 60m³ / 87m³ - 2023 / 117m³ - 2024

02/ 2022 - 83m³ / 91m³ - 2023 / 108m³ - 2024

03/ 2022 - 96m³ ☹️ 95m³ - 2023 / 65m³ - 2024

04/ 2022 - 74m³ ☺️ 64m³ - 2023

05/ 2022 - 106m³ ☹️ 89m³ - 2023

06/ 2022 - 118m³ ☹️ 100m³ - 2023

07/ 2022 - 16m³ / 44m³ - 2023

08/2022 - 22m³ ☺️ 18m³ - 2023

09/ 2022 - 69m³ / 74m³ - 2023

10/ 2022

11/ 2022 - 201m³ / 275m³ - 2023

12/ 2022 - 37m³ / 56 m³ - 2023

V období od januára do júna 2022 bolo na škole 415 žiakov.

V období od septembra 2022 je na škole 406 žiakov.

V súčasnosti máme na škole 407 žiakov.

KONCOVÝ STAV

vyplňte pri prihlasovaní do záverečného hodnotenia

Číselne a slovne vyhodnoťte ako ste splnili to, čo ste si stanovili v cieľi/ cieľoch.

Napriek našim snahám šetriť vodou sa nám nedarí dlhodobo znížiť spotrebu vody na škole. Naopak nám na faktúrach čísla stále rastú. Tento stav pripisujeme stále tečúcim toaletám v oboch budovách, ktoré aj keď sa opravujú

o pár dní tečú znova. Ďalšie zbytočné plytvanie vodou nastalo na jeseň, keď pán školník prúdom vody čistil bránu a múrik pod plotom pred školou a v marci tak prúdom vody čistil zadnú bránu pred maľovaním. Pani upratovačka nás upozornila, že aj napriek dostatočnej informovanosti žiakov a triednym Eko-hliadkam máme žiakov, ktorí si z toho robia žarty a schválne nechávajú v triede alebo na WC pustenú vodu.

Malým uspokojením pre nás je, že v mesiacoch marec, apríl, máj, jún a august 2023 sa nám podarilo aspoň čiastočne spotrebu znížiť.

Cieľ <i>Čo chceme dosiahnuť?</i> <i>(SMART)*</i>	Aktivita <i>Ako to chceme dosiahnuť?</i>	Z - Zodpovedná osoba: <i>Kto to má na starosti?</i> T - Termín <i>Kedy to spravíme?</i> <i>Ako často to budeme robiť?</i>	Ukazovateľ úspešnosti <i>Kedy budeme aktivitu považovať za úspešnú? (číselný ukazovateľ)</i>	Monitoring <i>Podarilo sa nám aktivitu uskutočniť v stanovenom termíne a so splneným ukazovateľom úspešnosti? napr. dátum, počty zúčastnených a link na web/ FB..., kde je zverejnená informácia o uskutočnení aktivity – stačia 2 vety a fotka)</i>
CIEĽ 1: Znížiť spotrebu vody o 5% do konca šk.roka 2023/2024	AKTIVITA 1: Informačná kampaň o spotrebe vody na škole	Z: Mgr. Zuzana Šišovská, PaedDr. Lucia Hudecová a žiaci kolégia T: február 2023	Vyvesenie oznamu o prioritnej téme a výsledkoch auditu na nástenke Zelenej školy a webstránke školy.	Všetky potrebné informácie ako nová téma, výsledky auditu aj dôležitosť vody sme vyvesili a sprístupnili žiakom na veľkej nástenke. Potrebné informácie sa na nástenke aj postupne dopĺňajú – spotreba vody.
	AKTIVITA 2: Monitorovanie spotreby vody	Z: Mgr. Zuzana Šišovská, Mgr. Alena Merčiaková, Mgr. Sylvia Halgašová, Mgr. Tomáš Herda a žiaci 7.- 8.ročníka T: mesačne	Mesačné kontrolovanie spotreby vody a zapisovanie do tabuľky. Žiaci 6.- 7. ročníka budú mesačne kontrolovať spotrebu vody a na hodinách matematiky a informatiky vytvoria grafy zisteného stavu. + vizualizácia pre menšie deti	Žiaci 6.ročníka a zároveň členovia kolégia Zelenej školy pravidelne zisťovali u ekonómky školy mesačnú spotrebu vody. Spotreba sa zapisovala do tabuľky na nástenke. Zo zistenými údajmi potom žiaci rôznych ročníkov pracovali na hodinách matematiky. Porovnávali hodnoty, zisťovali percentuálny rozdiel, počítali ročnú spotrebu vody a prepočítavali ju na jedného žiaka školy. Zistené údaje boli prístupné všetkým žiakom na nástenke.
	AKTIVITA 3: Informačná kampaň o šetrení vody na škole INFO kampaň s heslami: <ul style="list-style-type: none"> - Šetri vodou - Zatváraj kohútik - Pite vodu z vodovodu 	Z: PaedDr. Lucia Hudecová, vyučujúci VYV a S.JL a žiaci 5.- 8.ročníka T: marec-apríl 2023	Žiaci 5.ročníka vyrobia tabuľky/nálepky s heslami ako šetriť vodou. Žiaci 6.,7. a 8.ročníka vyrobia plagáty s heslami a rozmiestnia ich po škole. INFO kampaň budú robiť aj jednotlivci po triedach. Tabuľky/nálepky sa budú dávať do každej triedy a nad každé umývadlo v škole (WC,	Keďže máme šikovné a tvorivé deti vo viacerých ročníkoch, vyhlásili sme výtvarnú súťaž na plagáty o šetrení vodou © Všetky práce boli víťazné a urobili sme z nich tabuľky nad umývadlami v celej škole. Samozrejme aj s dostatočnou osvetou pred žiakmi v jednotlivých triedach, pedagógmi v zborovni, pani riaditeľkou v riaditeľni, pani kuchárkami v jedálni, pani upratovačkami aj pánom školníkom. Informovanosť

			kabinety, zborovňa, riaditeľňa, jedáleň...) INFO aj na RZ pre rodičov.	rodičov na RZ urobili triedni učiteľia.
	AKTIVITA 4: EKO - hliadky	Z: všetci triedni učiteľia a vybraní žiaci z jednotlivých tried	Fungujúce EKO – hliadky (2 žiaci z každej triedy) dostanú novú úlohu - kontrolovať šetrenie vody v triedach, na WC a hlásenie porúch.	EKO – hliadky máme vo všetkých triedach. No napriek ich snahe sú aj takí žiaci, ktorí si z toho robia žarty a schválne robia hliadke napriek (nechávajú pustenú vodu v triedach alebo na WC ☹ upozornila nás na to pani upratovačka)
	AKTIVITA 5: Rozhlasové okienko	Z: Mgr. Zuzana Šišovská, Saskia Fašánková, Matúš Štúr a Annemarie Rosinská T: pravidelne 1 až 2 krát do mesiaca	Informovanie o pripravovaných aktivitách Zelené školy a o ich priebehu, o šetrení vodou, o čistote v škole a v okolí školy a novinky z tried od EKO – hliadok.	Pravidelne, minimálne raz do mesiaca školu informujeme cez školský rozhlas o priebehu merania spotreby vody, dodržiavaní čistoty tried, o správnom separovaní v triedach, o polievaní v priestoroch školy dažďovou vodou a o všetkých novinkách a aktivitách ako prebiehajú, a ktoré nás čakajú.
	AKTIVITA 6: Rovesnícke učenie „Bez vody sa nedá žiť, čistá voda musí byť!“	Z: Mgr. Zuzana Šišovská, PaedDr. Lucia Hudecová a žiaci kolégia T: do konca júna 2023	Rovesnícke učenie bude prebiehať vo všetkých ročníkoch I. stupňa zážitkovým učením sa vonku. Informácie a fotky budú zverejnené na webovej stránke školy a miestnych médiách	Rovesnícke učenie nakoniec prebehlo na prvom stupni len vo štvrtom ročníku a na druhom stupni v piatom a deviatom ročníku. O priebehu rovesníckeho učenia sme informovali aj na stránke školy. Do miestnych médií sme to nestihli poslať, nakoľko sme už riešili z mestom kosenie inak.
	AKTIVITA 7: Život vo vode – výroba identifikačných kruhov	Z: vyučujúci VYV,TECH a žiaci II.stupňa T: do decembra 2023	Žiaci 5.-8.ročníka na hodinách výtvarnej a technickej výchovy budú kresliť a vyrábať identifikačné kruhy vodných živočíchov ako učebnú pomôcku. Odborný dozor bude robiť pani zástupkyňa Ing. Miriam Bezušková. Po dokončení identifikačných kruhov budú odučené minimálne 4 vyučovacie hodiny priamo pri vode.	K tejto aktivite sa nám nepodarilo nájsť nadšeného pedagóga, ktorý by sa s chuťou pustil do tejto aktivity ☹
	AKTIVITA 8:	Z: Mgr. Zuzana Šišovská, Annemarie Rosinská,	Obnova nástenného pexesa pre nižšie	Pexeso sme prerobili na vodné živočíchy a sami sme sa

	<p>Informačné pexeso - „Život vo vode“</p>	<p>Eleanor Valachová</p> <p>T: jún 2023</p>	<p>ročníky a žiakov ŠKD, dvojice obrázkov vodných rastlín a živočíchov</p>	<p>pri tom skvele zabavili ☺ Teraz nás čaká rovesnicke učenie, kde mladším žiakom najprv ukážeme zaujímavých živočíchov a hlavne im porozprávame o ich živote.</p>
	<p>AKTIVITA 9: Náučný chodník</p>	<p>Z: Mgr. Zuzana Šišovská, PaedDr. Lucia Hudcová, vyučujúci PDA,BIO a žiaci 4.-7.ročníka</p> <p>T: do konca mája 2024</p>	<p>Mapovanie rastlín školského dvora pomocou mobilnej aplikácie PlantNet a následne vytvorenie náučného chodníka a označenia rastlín pomocou QR kódov. Náučný chodník bude pre všetkých žiakov aj priateľov školy. Fotodokumentácia aj informácie budú zverejnené na stránke školy aj v miestnych médiách.</p>	<p>Na náučnom chodníku sa začalo pracovať a veríme, že do konca mája sa nám ho podarí aj zverejniť.</p>
	<p>AKTIVITA 10: Odchyt dažďovej vody</p> <ol style="list-style-type: none"> Zakúpenie a montáž zberačov dažďovej vody a napojenie na IBC kontajnery Vzdelávanie o význame zachytávania dažďovej vody Vytvorenie reliéfného záhona a zelenej strechy na IBC kontajneroch 	<p>Z: Mgr. Zuzana Šišovská, PaedDr. Lucia Hudcová, pán školník, rodičia z radov dobrovoľníkov, žiaci, vyučujúci GEO</p> <p>T: najneskôr máj 2024, výučba príbežne</p>	<ol style="list-style-type: none"> V spolupráci s pánom školníkom a rodičmi sa zakúpia a zmontujú zberače dažďovej vody a napoja sa na IBC kontajnery. Vo všetkých triedach 5.-9.ročníka bude odučená minimálne 1 vyučovacia hodina geografie o význame zachytávania dažďovej vody. (časť výučby vonku) V spolupráci s pánom školníkom a rodičmi vytvoríme z paliet okolo IBC kontajnerov reliéfné záhony a zelenú strechu. Účasť detí z kolégia + žiaci z II. stupňa 	<ol style="list-style-type: none"> Zberače dažďovej vody sme nakoniec nekúpili. Jeden rodič nám sponzorsky vybavil klampiara, ktorý nám na odpadové rúry namontoval odbočovače a napojil nám ich na IBC kontajnery. Vo všetkých triedach 5.-9.ročníka boli odučené hodiny o význame vody a zachytávaní, šetrení vody nie len na hodinách geografie. Všetky hodiny boli odučené vonku. O priebehu hodín sme informovali aj na stránke školy. Reliéfné záhony aj zelenú strechu z paliet sa nám podarilo vybudovať hlavne vďaka šikovným oteckom, ktorí boli

				<p>ochotní pracovať aj počas nediel. Samotné vrstvenie strechy, napíňanie špeciálnym substrátom a výsadbu sme robili so žiakmi 6. a 9.ročníka za odborného dohľadu kvalifikovaného záhradkára pána I.Rubaninského (dodávateľa potrebného záhradného materiálu).</p>
	<p>AKTIVITA 11: Mokrú popoludnie – Deň Vody</p>	<p>Z: Mgr.Zuzana Šišovská, všetci vyučujúci a žiaci kolégia</p> <p>T: 23.3.2023 aj 2024</p>	<p>Mokrú popoludnie – rovesnícke učenie pre žiakov ŠKD, ktoré si pripraví žiaci z kolégia, zábavnou formou, hrami a pokusmi priblížia mladším žiakom význam vody.</p> <p>Deň vody – tematický deň, každý vyučujúci zaradí do hodiny tému vody.</p> <p>Fotodokumentácia a opis aktivít budú zverejnené na webstránke školy a v miestnych médiách</p>	<p>Marec 2023 – Mokrú popoludnie sa konalo ako rovesnícke učenie pre žiakov ŠKD. Išlo o niekoľko stanovišť, ktorými prechádzali jednotlivé oddelenia ŠKD. Deti si vyskúšali, ako sa dá v prírode filtrovať špinavá voda na čistú, zahrli sa vodné domino či skladali puzzle, chytali ryby a čítali si o nich informácie, čistili znečistené potoky a odpady správne vyseparovali. Deň sa úžasne nám vydaril. Dopoludnia sa vyučujúci snažili tému vody zaradiť do vyučovania.Niekoľko sa písal mokrý diktát, inde počítali kvapky vody, či čítali príbehy a zaujímavosti o vode.</p> <p>Marec 2024 – Deň vody sa nekonal pre zdravotné problémy hlavnej koordinátorky ☹️</p>
	<p>AKTIVITA 12: Deň bez vody z plastovej fľaše – voda ochutená ovocím a bylinkami z našej bylinkovej záhradky.</p>	<p>Z: všetci vyučujúci, žiaci a zamestnanci školy</p> <p>T: pravidelne raz do týždňa počas mesiacov máj, jún 2023 a máj, jún 2024</p>	<p>Pred prvým dňom v triedach prebehne počas triednických hodín rozhovor so žiakmi o pitnom režime a o význame pitia čistej vody v porovnaní s pitím sladkých nápojov, ktoré obsahujú cukor a konzervačné látky.</p> <p>Nápoje budú umiestnené vo vestibule školy.</p>	<p>Keďže sa nám začína veľmi skoro otepovať, rozhodli sme sa, že deň bez plastovej fľaše si urobíme už v apríli. Pani kuchárky nám požičajú čapovacie nádoby do ktorých budeme každý pondelok zarábať najskôr ovocné a neskôr bylinkové vody. Každý si ale bude musieť priniesť svoj pohár.</p>

	<p>AKTIVITA 13:</p> <p>Deň Zeme v znamení vody</p> <ul style="list-style-type: none"> - čistenie areálu školy - čistenie brehov Žitavy - zrážkomer 	<p>Z: Mgr. Zuzana Šišovská, PaedDr. Lucia Hudecová a žiaci kolégia</p> <p>T: apríl 2023, apríl 2024</p>	<p>Do tejto aktivity sa zapoja všetky triedy so svojimi triednymi učiteľmi.</p> <p>Žiaci prvého stupňa sa naučia vyrábať zrážkomer.</p> <p>Žiaci ôsmeho ročníka si pripravujú rovesnícke vzdelávanie na tému Znečisťovanie podzemnej vody odpadkami .</p>	<p>Apríl 2023 – Počas Dňa Zeme boli všetky triedy 5.-9.ročníka vonku a snažili sa nájsť miesto, ktoré by vyčistili od odpadkov (areál školy, blízky park či brehy rieky Žitava) Pre mladších žiakov žiacke kolégium pripravilo zábavné aktivity ako premeriavanie spotreby vody na jedno spláchnutie WC na hmčkej čaj, vyrábanie jednoduchého barometra, hľadanie hmyzu v areáli školy. Opäť sa nám podarilo vymyslieť jeden náučný a pritom veselý deň.</p> <p>Apríl 2024 nás ešte len čaká, ale tentoraz sme pre všetkých naplánovali jeden deň učenia sa vonku. Samozrejme budeme radi, ak to niektorí zvládnu aspoň jednu hodinu 😊</p>
	<p>AKTIVITA 14:</p> <p>Pocitový chodník</p> <ul style="list-style-type: none"> - kompletná rekonštrukcia pocitového chodníka 	<p>Z: Mgr. Zuzana Šišovská, Mgr. Tomáš Herda, Mgr. Róbert Košík a realizujú žiaci 9.ročníka</p> <p>T: do konca júna 2023</p>	<p>Na hodinách techniky žiaci 9.ročníka postupne zrenovujú celý pocitový chodník.</p>	<p>Z tejto aktivity máme mimoriadne veľkú radosť. Celá rekonštrukcia pocitového chodníka bola v režii troch šikovných deviatakov, ktorí od základov chodník rozobrali, tehly vymenili za nové (sponzorský dar od mamičky nášho prváka) a dokonca prírobili aj nové políčka. Chlapci robili počas hodín techniky a s veľkým odhodlaním aj po vyučovaní. Je radosť nájsť deti, ktoré zo školy neutekajú hneď po poslednom zazvonení 😊</p>
	<p>AKTIVITA 15:</p> <p>Zakúpenie pákových batérií s perlátorom</p>	<p>Z: riaditeľka školy</p> <p>T: do septembra 2023</p>	<p>Zakúpenie aspoň 20 kusov pákovej batérie (v škole máme 37 batérií s kohútikom bez perlátorov).</p> <p>Informovanie o uskutočnenej zmene bude na webstránke školy.</p>	<p>Vďaka sponzorskému daru rodičov sa nám v novembri 2023 podarilo zakúpiť všetky 37 batérií s perlátorom. Batérie síce nie sú pákové, ale ich kohútiky majú rovnakú funkciu. V decembri 2023 skoro všetky pány školníčky aj namontovali. Máme však na škole tri také, ktoré sa podľa pány školníčky nedajú vymeniť.</p>
	<p>AKTIVITA 16:</p> <p>Projekt Voda pre našu budúcnosť</p>	<p>Z: Mgr. Zuzana Šišovská, žiaci kolégia</p> <p>T: marec – október 2023</p>	<p>Vybudovanie aspoň dvoch vodezádržných opatrení, odučiť aspoň 3 hodiny o vode v minimálne 80% tried na škole.</p>	<p>V rámci projektu sa nám podarilo vybudovať zelenú strechu, vertikálnu zeleň a kosenie inak sa nám podarilo dostať za hranice školy. Po dohode s riaditeľom technických služieb sme si adoptovali časť Migazziho</p>

www.zelenaskola.sk

				parku, v ktorom sa od minulého roka kosí inak ☺ O tom ako sa nám v projekte darilo sme informovali na stránke školy ale aj v miestnych médiách.
--	--	--	--	--

*bližší popis aký je to SMART cieľ a príklady nájdete v Metodickej príručke Zelenej školy

metodicka_prirucka_zs_8.pdf (zelenaskola.sk) a metodicka_prirucka_prilohy_bez_eap_0.pdf (zelenaskola.sk)